
Programi mësimor i lëndës
“ROLI DHE AFTËSITË
METODOLOGJIKE TË NDIHMËSIT
LIGJOR”

MODULI: ARSYETIMI LIGJOR,
TË MENDUARIT KRITIK DHE
KOMUNIKIMI

Viti akademik
2026–2027

Për Shkollën e Magjistraturës

Viti akademik 2026 - 2027

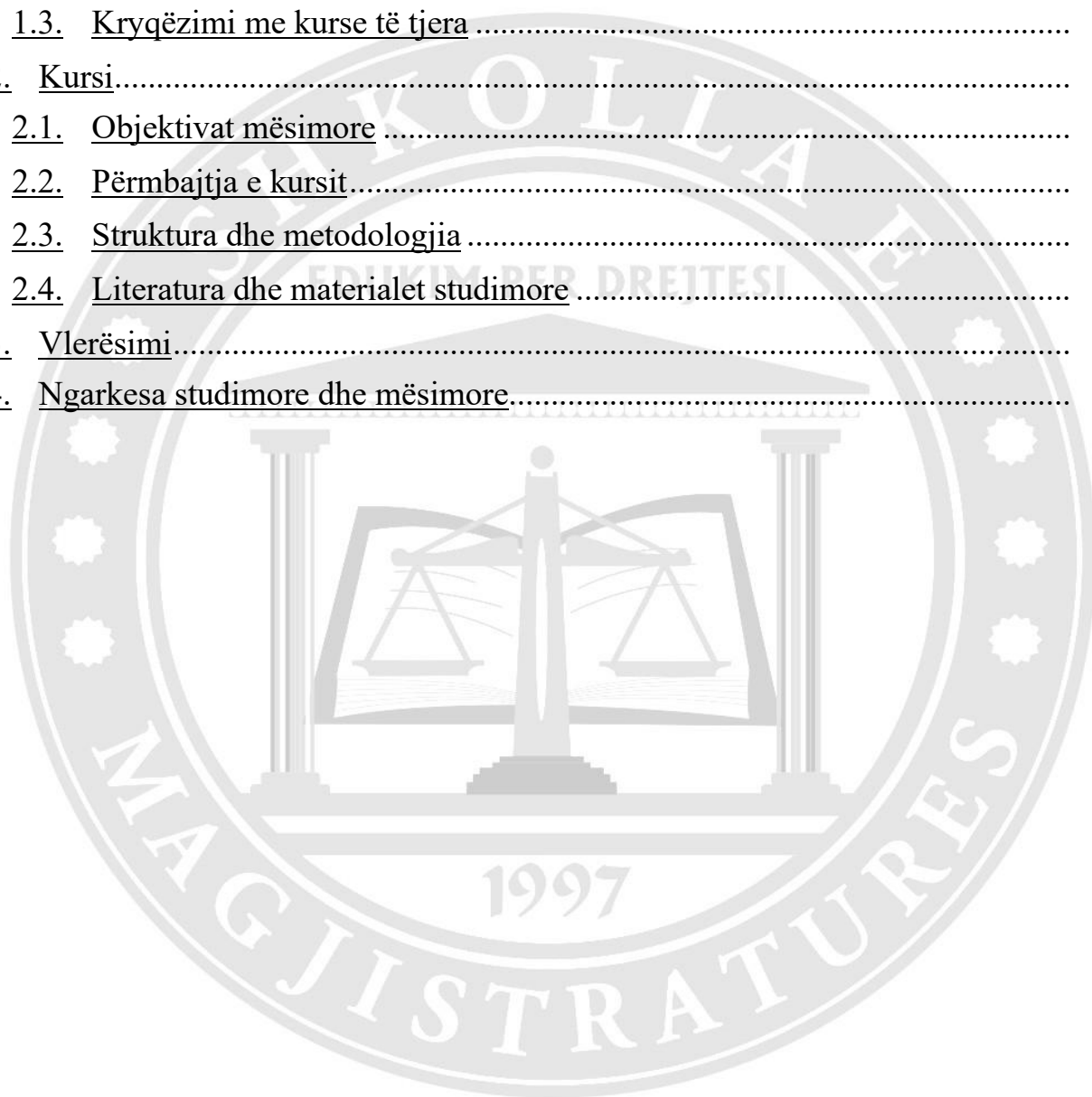
(Për vitin e parë të Formimit Fillestar të kandidatëve për ndihmës ligjor)

Pedagogu titullar: Sokol Berberi

Pedagogët: **Dr. Sokol BERBERI** (pedagog i brendshëm, titullar)
Edlira Petri (gjyqtare në apel)
Sokol Pina (gjyqtar në apel)
Iva Zemani (gjyqtare)
Enisa Shahini (gjyqtare)

Tabela e përmbajtjes

1.	<u>Kuadri i përgjithshëm</u>	
1.1.	<u>Përshkrimi i kursit</u>	
1.2.	<u>Objektivi kryesor i kursit</u>	
1.3.	<u>Kryqëzimi me kurse të tjera</u>	
2.	<u>Kursi</u>	
2.1.	<u>Objektivat mësimore</u>	
2.2.	<u>Përmbajtja e kursit</u>	
2.3.	<u>Struktura dhe metodologjia</u>	
2.4.	<u>Literatura dhe materialet studimore</u>	
3.	<u>Vlerësimi</u>	
4.	<u>Ngarkesa studimore dhe mësimore</u>	

1. Kuadri i përgjithshëm

1.1. Përshkrimi i kursit

Programi i lëndës “Arsyetimi, shkrimi ligjor, të menduarit kritik dhe komunikimi” ofron një trajtim praktik për zhvillimin e aftësive të kërkimit dhe identifikimit të burimeve të së drejtës, të analizës dhe interpretimit të tyre, si dhe të komunikimit të rezultateve të kërkimit me shkrim nëpërmjet hartimit të akteve procedurale gjyqësore në mënyrë profesionale. Ligji dhe faktet, si dy elementet kryesore të analizës ligjore, trajtohen nëpërmjet problemeve ligjore konkrete dhe jurisprudencës.

Trajtimi dhe zhvillimi i aftësive bëhet duke përfshirë kandidatët për këshilltarë/ndihmës ligjorë në hapat konkretë që ndiqen në procesin e analizës së një çështjeje ligjore dhe komunikimit me shkrim të përgjigjes ndaj pyetjes së ngritur.

Në semestrin e parë bëhet një trajtim i përgjithshëm i elementeve dhe koncepteve bazë që lidhen me aftësitë për arsyetimin dhe shkrimin ligjor dhe të menduarit kritik. Burimet e së drejtës, hierarkia e tyre, elementet e ligjit dhe interpretimi, faktet kyçe, çështjet ligjore, zbatimit i ligjit të faktet; struktura dhe shkrimi i dokumenteve ligjore etj., janë disa nga temat kryesore që do të zhvillohen në semestrin e parë. Trajtimi i çdo teme synon, ndër të tjera, të sqarojë kuptimin e koncepteve të caktuara, të thellojë njohuritë e kandidatëve për këshilltarë/ndihmës ligjorë dhe të zhvillojë aftësitë e tyre analitike dhe të vlerësimit kritik.

Në semestrin e dytë, kandidatët për këshilltarë/ndihmës ligjorë zhvillojnë një program të përshtatur në mënyrë specifike dhe praktike sipas profilit dhe funksionit, duke synuar formimin fillestar të këshilltarëve dhe ndihmësve ligjorë, të aftë për ushtrimin e përgjegjësisë ligjore me profesionalizëm dhe integritet. Programi orientohet drejtë një qasje teknike në formimin e këshilltarëve/ndihmësve ligjorë, përmes punës intensive me dosje gjyqësore, hartimin e akteve, relacioneve dhe opinioneve ligjore me qëllim lehtësimin e punës administrative të nëpunësit civilë gjyqësor dhe rritjen e performancës së gjykatës.

Programi i kësaj lënde, duke pasur parasysh procesin e integritetit evropian të Shqipërisë, si dhe rolin e gjyqtarëve & prokurorëve dhe të këshilltarëve/ndihmësve ligjorë në këtë proces, ka përfshirë dhe disa tema për njohjen me legjislacionin e Bashkimit Evropian (BE), burimet parësore dhe dytësore, llojin e akteve, elementet, zbatueshmërinë etj. Gjithashtu, në këtë kuadër do të prezantohet dhe jurisprudenca e Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) dhe Gjykatës Europiane të Drejtësisë (GJED), duke u përqendruar tek elementet e strukturës, arsyetimit, shkrimit dhe formatit të vendimeve të këtyre gjykatave ndërkombëtare.

Trajtimi i temave zhvillohet nëpërmjet diskutimit të praktikave gjyqësore dhe të prokurorisë në lidhje me çështjet e trajtuara në vendimet e qëndrimet e tyre në të tri shkallët e gjyqimit. Ky diskutim synon të bëjë një vlerësim kritik për qëndrimet e praktikës shqiptare, të metat dhe përparësitë brenda saj në hartimin dhe arsyetimin e akteve e përjasur edhe me përvojën e gjykatave europiane dhe me praktikat më të mira.

1.2. Objektivi kryesor i kursit

Në përfundim të kursit kandidati për këshilltar/ndihmës ligjor duhet të jetë në gjendje që, nën mbikëqyrjen minimale dhe brenda një afati kohor të arsyeshëm, të marrë dhe të studiojë faktet dhe rrethanat e çdo rasti, të fokusohet në faktet kyçe ose përcaktuese për zgjidhjen e një rasti konkret, të njohë dhe të interpretojë ligjin e zbatueshëm dhe jurisprudencën përkatëse për çdo rast konkret, të argumentojë zgjidhjen e rastit praktik, të hartojë aktet gjyqësore në përgjithësi dhe një vendim gjyqësor në veçanti, sipas kërkesave dhe standardeve të pranura për cilësinë e shkrimit gjyqësor dhe logjikës së shëndoshë.

Ky objektivi zbërthehet më poshtë në objektiva të detajuar mësimore, të cilët përcaktojnë temat që do të trajtohen në kursin përkatës, metodologjinë e mësimdhënies, ngarkesën e kandidatit (ngarkesën studimore) dhe ngarkesën e pedagogut (ngarkesën mësimore).

2. Kursi

2.1 Objektivat mësimore

Kursi “Arsyetimi dhe shkrimi ligjor” në SHM, arritjen e objektivit kryesor (shih 1.2) dhe zotërimin e kompetencave nga kandidatët për këshilltarë/ndihmës ligjorë, synon t’i realizojë nëpërmjet objektivave mësimore si vijon:

Në përfundim të këtij programi, pjesëmarrësit:

- Identifikojnë qartë detyrat e këshilltarit ligjor/ndihmësit ligjor, integrimin e figurës së këshilltarit/ndihmësit në Njësinë e Shërbimit Ligjor.
- Kuptojnë funksionin këshillimor dhe ndihmës në procesin vendimmarrës.
- Ushtrojnë me përgjegjësi detyrat administrative për hartimin e akteve gjyqësore sipas orientimit të gjyqtarit.
- Kristalizojnë raportet me stafin administrativ të gjykatës me qëllim rritjen e performancës në menaxhimin e kohës gjyqësore.
- Kuptojnë mënyrën e organizimit dhe funksionimit të Njësisë së Shërbimit Ligjor dhe Qendrës së dokumentacionit.
- Aftësohen në procesin e identifikimit të fakteve kyçe, argumenteve thelbësore dhe çështjeve relevante për hartimin e relacionit shoqërues të mosmarrëveshjes gjyqësore.
- Evidentojnë me përpikmëri historikun procedural të çështjeve gjyqësore.
- Aftësohen për të interpretuar ligjin material dhe procedural, veçanërisht në funksion të bazueshmërisë së shkaqeve të ankimit/rekursit në përputhje me kufijtë e shqyrtimit të çështjes nga ana e gjykatës pranë së cilës kandidati ushtron funksionin.
- Aftësohen në kërkimin e jurisprudencës relevante kombëtare dhe ndërkombëtare në funksion të studimit të problematikave që lidhen me çështjet gjyqësore.
- Hartojnë dhe relatojnë opinione ligjore në funksion të nevojave të gjykatës.

2.2 Përmbajtja e kursit (68 orë)

Përcaktimi i temave në përmbajtjen e kursit “Arsyetimi dhe shkrimi ligjor” udhëhiqet nga objektivat mësimore. Duke qenë se SHM është një institucion që ka për mision formimin profesional të kandidatit për këshilltar/ndihmës ligjor, kursi është fokusuar në aspektin e

aftësimi praktik. Siç shihet edhe nga përpilimi i objektivave mësimore më sipër, fokusi është aftësimi praktik në nivelet, zbatim, analizë, vlerësim/krijim të Taksionomisë së Bloom-it. Ndaj dhe temat e përzgjedhura i shërbejnë formimit në këto nivele.

Temat që do të trajtohen në kursin “Arsyetimi dhe shkrimi ligjor” janë si vijojnë:

Pjesa I- Të përgjithshme- elementet bazë (28 orë)

1. Roli i ndihmësit ligjor në procesin vendimmarrës në gjykatë dhe aftësitë për kërkimin ligjor: burimet e së drejtës; hierarkia; autoriteti në vendimet gjyqësore (4 orë)
S.Berberi/S.Berberi
2. Legjislacioni dhe metodat e interpretimit: procesi; struktura; elementet (4 orë)
S.Berberi/S.Berberi
3. Jurisprudenca dhe fuqia detyruese: *ratio decidenti & obiter dictum*; struktura dhe standardet e vendimeve të gjykatave ndërkombëtare, GJEDNJ dhe GJED (4 orë)
S.Berberi/S.Berberi
4. Procesi i kërkimit, arsyetimit dhe shkrimit ligjor: hapat, fabula/faktet, çështja ligjore, faktet kyçe. (4 ore)
S.Berberi/S.Berberi
5. Memoja ligjore parashikuese/këshilluese & bindëse: metoda PRAP (4 orë)
S.Berberi/S.Berberi
6. Arsyetimi dhe logjika; qartësia e gjuhës ligjore; (4 orë)
S.Berberi/S.Berberi
7. Të menduarit kritik: analizë kritike në procesin e të shkruarit (4 orë)
S.Berberi/S.Berberi
8. Të menduarit kritik: të dëgjuarit në mënyrë kritike dhe shtrimi i pyetjeve (4 orë)
S.Berberi/S.Berberi

- Pas temës 8 kandidatët do të kryejnë detyrë (rishkrimi i vendimit gjyqësor sipas strukturës PRAP)- deri në 15 pikë

Pjesa II- Kompetencat specifike (40 orë)

9. Studimi i dosjes gjyqësore dhe identifikimi i drejtë i natyrës së mosmarrëveshjes, ligjit material dhe procedural të zbatueshmë, identifikimi i fakteve kyçe të mosmarrëveshjes dhe historiku procedural i çështjes; (4 orë)
E.Petri/ S.Pina
10. Njohja e kufijve të shqyrtimit gjyqësor në shkallë të parë, në apel dhe Gjykatë të Lartë, plotësimi i shkaqeve formale të ankimit. (4 orë)
E.Petri/ S.Pina
11. Hartimi i relacionit të çështjes (4 orë)
E.Petri/ S.Pina

12. Hartimi i akteve të tjera procedurale për shqyrtimin e çështjes në ritin kameral/seancë gjyqësore. (4 orë)

E.Petri/ S.Pina

13. Hulumtimi i praktikës gjyqësore (4 orë)

E.Petri/ S.Pina

14. Kërkimi ligjor për çështjen e parashtruar. (4 orë)

E.Petri/ S.Pina

- Pas temës 14 kandidatët do të kryejnë detyrë (rishkrimi i vendimit gjyqësor të apelit sipas rekomandime)- deri në 15 pikë

15. Qartësia dhe konçiziteti në evidentimin e rrethave të faktit dhe mendimin ligjor të këshilltarit/ndihmësit ligjor. (4 orë)

I.Zemani/ E.Shahini

16. Organizimi dhe menaxhimi efektiv i kohës. (4 orë)

I.Zemani/ E.Shahini

17. Bashkëpunimi me gjyqtarët dhe stafin administrativ. (4 orë)

I.Zemani/ E.Shahini

18. Relatimi i çështjes, rrjedhshmëria dhe komunikimi (4 orë)

I.Zemani/ E.Shahini

2.4 Struktura dhe metodologjia

Në këtë seksion zërthehet përmbajtja e kursit për çdo temë/javë.

3. Vlerësimi

Vlerësimi në kursin ‘Arsyetimi dhe shkrimi ligjor’ shërben si një instrument për të nxitur dhe motivuar kandidatët për t’u angazhuar dhe përmirësuar në vazhdimësi. Gjithashtu, vlerësimi duhet të reflektojë objektivitetin dhe paanshmërinë duke u bazuar vetëm në meritën e kandidatit. Nga ana tjetër, instrumenti i vlerësimit duhet të jetë i qartë dhe i parashikueshëm nga kandidati si dhe duhet të masë dhe të tregojë progresin përgjatë programit mësimor.

Vlerësimi i këtij kursi (100%) realizohet nëpërmjet: a) testeve/detyrave dhe: b) vlerësimit vazhdues (për aftësitë jo ligjore).

a) Vlerësimi nëpërmjet testeve përmban 70 % të pikëve dhe është shumatorja e vlerësimeve që merr kandidati për testet/detyrat sipas programit. Ndarja e pikëve për testet/detyrat respektive të secilin pjesë është si më poshtë:

Detrya e parë, Ristrukturimi i vendimit gjyqësor sipas metodës PRAP, është individuale dhe duhet të realizohet në fund të semestrit të parë, sipas shpjegimit që është dhënë më sipër. Kjo detyrë synon të vlerësojë aftësitë e kandidatit për të përcaktuar qartë elementet kryesore të

vendimit, faktet kyçe, procedurën gjyqësore, ligjin e zbatueshëm dhe për të hartuar projektivendimin sipas metodës PRAP. Kjo detyrë vlerësohet deri në 15 pikë.

Për kandidatët për këshilltarë/ndihmës ligjorë, në semestrin e dytë:

Vlerësimi i punës individuale të kandidatit në detyrat e kryera dhe të dorëzuara gjatë zhvillimit të programit, 15 pikë.

Vlerësimi i relacioneve të përpunuara nga këshilltarët/ndihmësit ligjorë gjatë praktikës dy javore, 40 pikë. Relacionet e hartuara do jenë testimi përfundimtar i lëndës, ku me 30 pikë do vlerësohen aftësitë e kandidatëve në shkrimin e relacioneve, duke evidentuar qartë rrethanat e çështjes, historikun procedural të çështjes, vendimet e gjykatave, shkaqet e ankimit dhe vlerësimin ligjor të kandidatit. Me 10 pikë do vlerësohet aftësia e kandidatit për të relatuar çështjet përpara jurisë vlerësuese.

Vlerësimi vazhdues ka në maksimum deri në 30 pikë.

Kandidati vlerësohet në maksimum deri në 30 pikë (15 pikë për secilin semestër) për angazhimin gjatë gjithë programit nëpërmjet studimit paraprak të materialeve të kërkuara sipas programit, dorëzimit me shkrim të detyrës së kërkuar pas çdo teme, prezantimit dhe pjesëmarrjes në diskutim dhe ndërveprimet me kandidatët e tjerë. Vlerësimi i vazhdueshëm bëhet në bazë të rezultateve të arritura nga prezantimet, diskutimet dhe debati në auditor, nga detyrat dhe çdo produkt apo material i përgatitur nga kandidati, individuale dhe/ose në grup. Vlerësimi vazhdues fokusohet kryesisht te vlerësimi i aftësive jo ligjore: etika, angazhimi dhe kryerja e detyra në kohë, bashkëveprimi i hapur dhe korrekt me kandidatët dhe pedagogët, aftësitë reflektuese dhe kritike.

4. Ngarkesa studimore dhe mësimore

Në këtë seksion jepet totali i ngarkesës studimore. Avantazhi i paraqitjes së ngarkesës studimore në një seksion më vete është mundësia e koordinimit të të gjithë kurseve, për të parë ngarkesën totale studimore të studentëve. Normalisht ngarkesa mësimore (pra ngarkesa e pedagogut) nuk pasqyrohet në programet mësimore. Kjo për faktin e thjeshtë se programi mësimor hartohet kryesisht për studentit. Ngarkesa mësimore e pedagogut është çështje administrative e institucionit.

Ngarkesa mësimore vjetore: 68 orë mësimore, nga të cilat, ka një raport të ekuilibruar midis orëve në auditor dhe ngarkesës studimore jashtë auditorit.

Organizimi i kursit për vitin akademik 2026-2027 do të jetë me dy grupe kandidatësh.

Ngarkesa mësimore javore për prezantime: 4-8 orë/javë /për grup,

Ora mësimore: 50 minuta.

Ngarkesa ditore e pedagogut/kandidatit: 4-8 orë (9-16.00).

Ngarkesa javore e pedagogut/kandidatit: 4-8 orë/javë/grup)

Sasia e orëve mësimore të kryqëzuara me kurset e lëndëve të tjera: Totali __ orë në vit

Në dhënien e çdo detyre me shkrim apo ushtrimi me gojë pedagogu do të përpiqet të bëjë një vlerësim paraprak të ngarkesës së punës së kandidatëve për magjistratë për punën e pavarur në auditor dhe/ose jashtë tij, nisur nga tregues/indikatorë që lidhen me:

- *orët e punës kërkimore,*
- *studimi i literaturës së dhënë,*
- *studimi i praktikës gjyqësore,*
- *kohën e nevojshme për përgatitjen me shkrim.*

